

6

SETEMBRE 2004

EDITA: Diputació de Barcelona
Servei de BibliotequesCOORDINA I REALITZA:
Secció de Coordinació i Recursos
Bibliotecaris

DISSENY I MAQUETACIÓ: Roseta Mus

IMPRESSIÓ: Centre d'Impressió
i Reprografia

DIPÒSIT LEGAL: B-17819-2000

Publicació periòdica

Distribució gratuïta

Paper ecològic

(*) L'ASTERISC

BUTLLETÍ DEL SERVEI DE BIBLIOTEQUES

- 1 | **MÉS D'UN MILIÓ DE CARNETS:
UNA XARXA MOLT DINÀMICA.**
Núria Ventura
- 3 | **ENTREVISTA AMB JORDI PER-
MANYER, CAP DEL SERVEI DE
BIBLIOTEQUES**
- 6 | **TOT L'ANY LECTURA: UN NOU
PROGRAMA DE FOMENT DE LA
LECTURA ALS MUNICIPIS.**
Núria Ventura
- 9 | **POESIA, ESCOLA I BIBLIOTECA:
UN MODEL DE COL-LABORACIÓ
A OSONA.**
Concepció Espadamala
Montse Fàbregas
- 11 | **EL PROJECTE PARES I FILLS:
NASCUTS PER LLEGIR, AL
MUNICIPI D'ABRERA.**
Núria Ojalvo Leonat
- 14 | **OBSERVATORI**

MÉS D'UN MILIÓ DE CARNETS: UNA XARXA MOLT DINÀMICA

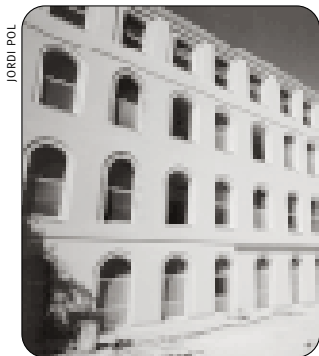
La notícia, que es donà a conèixer a finals de l'any passat, que havíem arribat a la xifra mítica d'un milió d'usuaris amb carnet de biblioteca ("socis" per al gran públic), sorprengué molta gent que no eren conscients de la quantitat de persones que utilitzen diàriament les biblioteques amb les finalitats més diverses: llegir la premsa, emportar-se tot tipus de documents en préstec, navegar per internet, consultar bases de dades electròniques... Els usuaris amb carnet, una part dels 12,5 milions de persones que entren a les biblioteques de la província de Barcelona al cap de l'any, són aquells usuaris més actius que volen disposar de préstec a domicili i de totes les facilitats que suposa tenir el carnet de la Xarxa de Biblioteques. Però les 130.000 persones més que s'han inscrit al llarg d'aquest any ben segur

OSCAR FERRER

Biblioteca J. Soler i Vidal. Gavà

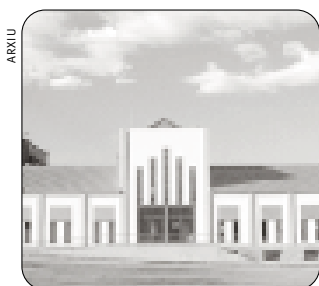
que ja sabien moltes més coses dels serveis que els ofereixen les biblioteques, així com de les facilitats per adquirir el carnet, que no precisa ni d'avaladors ni de fotografies, i que a més dóna dret a una sèrie de descomptes a espectacles culturals, museus i llibreries.

JORDI POL

Biblioteca Can Fabra.
Barcelona

Un percentatge important d'aquestes persones inscrites provenen de la immigració; s'inscriuen perquè veuen en les biblioteques l'oportunitat de tenir accés a serveis que els són molt útils, entre els quals, sens dubte, internet com a mitjà d'estar al cas del que passa al seu país o a la seva família. No cal dir que aquesta és una oportunitat que les biblioteques han d'aprofitar, amb una oferta que ajudi a trencar barreres lingüístiques, culturals, de coneixement dels altres... sense oblidar, però, els serveis de sempre: la promoció de la lectura, la informació, la dinamització cultural.

ARXIU

Biblioteca Llinars del Vallès

Cent seixanta-quatre biblioteques i nou bibliobusos en acció suposen un capital humà, documental i tecnològic de primer ordre, que no es pot quedar aturat en cap moment si es vol que segueixi sent un element viu de la societat i la cultura. En aquest sentit, l'esforç constant de la Diputació i dels respectius ajuntaments per millorar els equipaments i serveis, estar al dia en aspectes tecnològics i seguir augmentant les prestacions, va acompanyat d'una major presència social de les biblioteques, així com d'un augment constant dels pressupostos que s'hi dediquen. Els estudis de satisfacció d'usuaris que s'han dut a terme en aquests darrers anys, així com les comissions de millora que s'han establert amb molts ajuntaments, són sens dubte eines molt útils per seguir avançant en la millora de les biblioteques i en la seva constant adequació a les necessitats actuals.

Núria Ventura

NOMBRE DE BIBLIOTEQUES: 164

BIBLIOBUSOS: 9

TOTAL DE MUNICIPIS AMB SERVEI BIBLIOTECARI (ENTRE BIBLIOTEQUES I BIBLIOBUSOS): 210

DOCUMENTS DISPONIBLES A LA XARXA (LLIBRES I AUDIOVISUALS): 4.834.421

USUARIS AMB CARNET: 1.139.611

DADES GLOBALES DEL 2003:

USUARIS QUE VAN UTILITZAR ELS SERVEIS DE LES BIBLIOTEQUES: 12.519.957

NOMBRE DE DOCUMENTS PRESTATS: 8.647.745

USOS DEL SERVEI PÚBLIC D'ACCÉS A INTERNET: 1.221.467

TOTAL D'ACTIVITATS REALITZADES (CONFERÈNCIES, EXPOSICIONS, HORES DEL CONTE ETC): 19.106

★ ENTREVISTA AMB JORDI PERMANYER, CAP DEL SERVEI DE BIBLIOTEQUES

Des de fa uns mesos, Jordi Permanyer és el nou Cap del Servei de Biblioteques de la Diputació de Barcelona, després de la marxa d'Assumpta Bailac, que va ser nomenada Directora General de Promoció i Cooperació Cultural de la Generalitat. Jordi Permanyer té un llarg historial de treball a les biblioteques: va ser un dels primers homes que va aconseguir estudiar per bibliotecari a l'Escola "de Bibliotecàries" de la Diputació, després va treballar en diverses biblioteques de la Xarxa. L'any 1986 entrà a formar part de l'equip directiu de la Central Tècnica de la Xarxa de Biblioteques, on es va ocupar de tasques de gestió. L'any 1993, amb la nova reestructuració del Servei, va ser nomenat Cap de Planificació i Programació del Servei de Biblioteques. Durant aquests anys ha tingut la responsabilitat de la planificació de nous equipaments, així com dels temes d'avaluació de les biblioteques. La seva feina l'ha dut a trepitjar desenes de municipis i estudiar-ne, juntament amb els responsables municipals, les necessitats culturals, les carències, les prospectives... per tal de planificar uns serveis bibliotecaris el màxim d'ajustats a les necessitats de cada municipi.

Jordi Permanyer

★L'ASTERISC— Des de la perspectiva del conjunt de serveis que ofereix la Diputació als municipis que volen tenir una biblioteca pública, com veus el paper que ha d'exercir en el futur el Servei de Biblioteques?

— Es tracta d'un Servei que va evolucionant segons les necessitats i la transformació de les biblioteques. De la idea d'una xarxa única amb un sol servei central per a tot Catalunya, que semblava prevaler en un moment determinat, hem passat a valorar uns serveis que responguin a

una divisió territorial més petita, amb xarxes més properes però coordinades dins del sistema de lectura pública, plantejant que s'ha vist que donava millors resultats.

Actualment el Servei de Biblioteques té dues funcions molt diferenciades: d'una banda ser proveïdor de serveis per a les biblioteques que treballen en xarxa i, per tant, tenir un control tècnic que implica una coordinació i un lideratge, i de l'altra, un paper assessor cap als municipis i les biblioteques en camps específics de la biblioteconomia: intervenir en la creació de biblioteques, en l'anàlisi i avaluació dels serveis, en el control de les col·leccions, en promoure el desenvolupament tecnològic amb recursos municipals... Es tracta en definitiva de donar ajut al desenvolupament de les competències municipals, que és l'objectiu de la Diputació.

— Com creus que es pot harmonitzar la individualitat de cada municipi per gestionar les seves biblioteques, amb el treball en xarxa i l'ús d'uns recursos comuns?

— En aquests darrers anys, si una cosa s'ha aconseguit, és que ha quallat el concepte que les biblioteques són un servei municipal. Això es veu més en uns ajuntaments que en d'altres, perquè la sensibili-

tat també és diferent. Malgrat tot, encara hi ha camí per recórrer: els compromisos municipals no es duen a terme en la seva totalitat, sobre tot en aspectes de recolzament financer, en creixement de les biblioteques, en desenvolupament de la col·lecció, etc. El que ara s'ha de reforçar és el treball en xarxa, que suposa una estructura més horitzontal i per aquest motiu cal buscar el rol de la cooperació i la relació, entre categories iguals o similars de biblioteques. De tota manera cal redissenar el lideratge de la xarxa, establir aquesta plataforma de treball de igual a igual, que aporti des de la individualitat un valor al conjunt.

— **Cal veure també el paper que tindrà en el futur l'estructura per zones...**

— Cal estudiar bé aquest tema, perquè un municipi que té assignat una responsabilitat de suport a la comarca, s'ha de veure què rep a canvi perquè això es pugui

ACTUALMENT EL SERVEI DE BIBLIOTEQUES TÉ DUES FUNCIONS MOLT DIFERENCIADES: D'UNA BANDA SER PROVEÏDOR DE SERVEIS I DE L'ALTRA, UN PAPER ASSESSOR CAP ALS MUNICIPIS I LES BIBLIOTEQUES.

materialitzar i quin tipus de suport ha de fer. Actualment les biblioteques caps de zona han de realitzar bàsicament un paper de relació i coordinació en un àmbit territorial determinat.

— **Les biblioteques públiques actuals estan basculant entre el servei públic, amb l'atenció personalitzada, i el gran centre cultural, on la majoria dels serveis estan automatitzats i les persones passen a ser usuaris anònims. Creus que es podrà mantenir un equilibri per tal que les biblioteques no passin a ser un equipament despersonalitzat i massiu?**

— Que la biblioteca sigui un equipament cultural no és una cosa nova. De fet, en els anys 50 – 60 ja feien aquest paper, especialment a França i altres països del centre d'Europa, on es preocupaven que la biblioteca fos l'eix vertebrador de les accions culturals del municipi. Ara, des

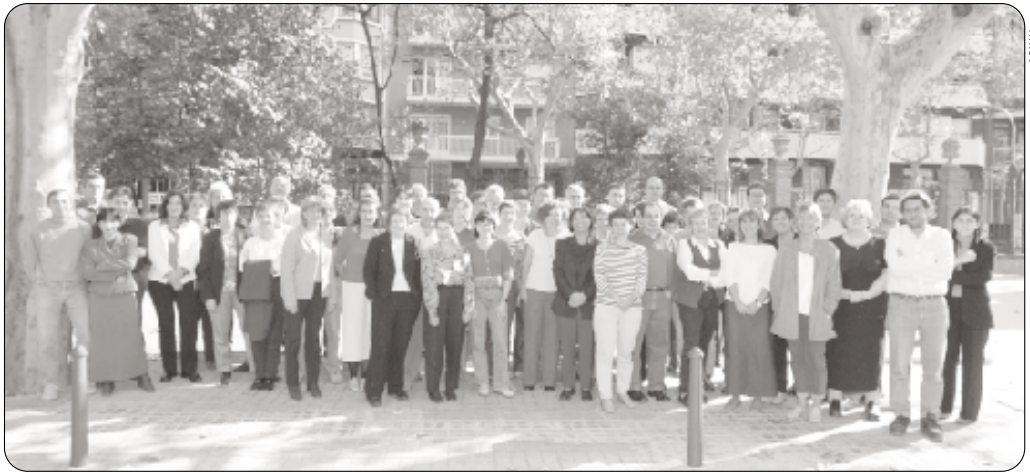
que les biblioteques estan molt més ben equipades, tant organitzativament com tècnicament, i disposen d'espais complementaris, es converteixen en centres cultural vius, i això és positiu per a la dinamització de la biblioteca, per al foment de la lectura...

Quant al tracte a la persona, hi ha dos aspectes importants: el primer, la millor preparació del personal tècnic auxiliar, al qual s'exigeix una gran implicació en la gestió de la biblioteca, cosa que fa que ajudin a donar una millor resposta a les demandes dels usuaris. I el segon, que s'està reforçant el servei d'informació a les biblioteques per tal de donar un millor ajut a la cerca de la informació. Els bibliotecaris i bibliotecàries han pogut deixar les tasques més mecàniques i repetitives, en part gràcies a la informàtica, per atendre demandes més concretes i individualitzades dels usuaris.

Un darrer aspecte seria que els usuaris també estan més preparats per accedir a la informació i que les biblioteques vetllen per formar-los. Les biblioteques també tenen i tindran una part de self-service però amb un valor afegit, l'assistència per part del personal de la biblioteca.

— **De quins records o fites professionals d'aquests anys et sents especialment satisfet ?**

— Han estat divuit anys molt intensos, que han suposat diferents etapes. En un principi va ser treballar en el procés de modernització de les biblioteques i en la introducció de nous suports. Això representà una fase molt important, que va servir per donar una nova imatge de la biblioteca pública. En una segona etapa, hi ha dos aspectes en els quals hem treballat molt en aquests darrers anys: elaborant estàndards, especialment d'edificis, per tal que les biblioteques reunissin unes condicions més d'acord amb la població a servir. L'altre aspecte va ser, els anys 89-90, elaborar un disseny de sistema informàtic per a tota la Xarxa de Biblioteques que ha servit fins ara, malgrat que en el seu moment va rebre algunes crítiques, perquè era un model que concentrava tota la informació

ARXIU

Personal del Servei de Biblioteques (any 2003)

en un únic punt. Però nosaltres teníem molt clara la idea de catàleg col·lectiu, que des de l'any 1922 manteníem per al sistema manual i que volíem continuar, però amb els avantatges de les noves tecnologies. Actualment moltes biblioteques de fora ens envegen, perquè aquest sistema suposa una gestió compactada, carnet unificat... que ha donat un valor nou a la biblioteca. Ara la biblioteca no és únicament el que hi ha en un espai físic concret, sinó tot el que hi ha darrere.

— **Quins temes et preocupen més cara al futur: els tecnològics, la formació dels professionals, els pressupostos, els canvis polítics...?**

— Crec que hi ha dos temes als quals cal prestar més atenció: el tecnològic i el de la formació. El tecnològic, perquè ens cal avançar de la mateixa manera que ho fa la societat. És un esforç que han de fer les biblioteques any rere any, perquè s'ha d'estar a punt per assolir els nous reptes i donar millors serveis als usuaris. En la formació dels professionals cal tenir present que actualment a la Xarxa hi ha més de 800 persones treballant i que en dos o tres anys serem més de 1.000. Hem de buscar fórmules per ajudar a la formació permanent de tothom, bibliotecaris i tècnics auxiliars, especialment aquests darrers, que han tingut menys possibilitats de formació. Amb aquest objectiu es vol muntar una escola d'estiu o d'hivern perquè cada un o dos anys tothom pugui passar per una formació contínua.

També cal tenir en compte els canvis que hi haurà en els estudis de biblioteconomia, que possibilitaran abordar la formació del personal tècnic auxiliar des d'una altra perspectiva...

— **Quins són els aspectes en què t'interessa més treballar o als quals vols donar més èmfasi en els propers anys?**

— Penso que el treball anirà més relacionat amb les altres institucions del país: les universitats, les entitats culturals... es tracta de fer convenis, buscar col·laboracions, de manera que les biblioteques siguin més transparents i accessibles davant la societat. I també en aquesta nova etapa crec que hi haurà una major col·laboració amb les altres biblioteques públiques de Catalunya, per donar un servei més complet als usuaris.

— **Com veus el paper dels ajuntaments en la gestió de les biblioteques? Què els demanaries?**

— El que hem de demanar als ajuntaments és un compromís total amb la biblioteca com a servei públic, igual com fan en temes d'ensenyament o de sanitat. Els ajuntaments són els responsables d'aquest servei públic que és la biblioteca i en aquest sentit el treball que estem fent des de la Diputació amb cercles de millora, enquestes, estudis sobre satisfacció d'usuaris, etc. pretén que els ajuntaments se sentin més segurs i actuïn en conseqüència.

★ **TOT L'ANY LECTURA: UN NOU PROGRAMA DE FOMENT DE LA LECTURA ALS MUNICIPIS**

L'any 2004 la Diputació de Barcelona, per mitjà del Servei de Biblioteques, ha posat en marxa un nou programa d'ajudes que amb el nom de **Tot l'any lectura** pretén facilitar eines per dur a terme una política coherent de foment de la lectura a les biblioteques públiques municipals. En els darrers anys s'havia optat per la via de les subvencions a les activitats mitjançant la Xarxa Barcelona Municipis de Qualitat, que dóna suport als municipis de la província. Aquesta via va ajudar a consolidar les programacions d'activitats de molts municipis, especialment dels més grans, i per altra banda va facilitar que es fessin activitats en poblacions petites on fins aleshores l'acció en aquest àmbit era molt escassa o gairebé nul·la.

Però al llarg dels anys aquest sistema ja havia tocat sostre i sovint ens trobàvem en nombroses poblacions amb ofertes adreçades a un únic públic -els infants- i amb activitats a vegades fetes de pressa i corrents per justificar la subvenció. Calia buscar una altra fórmula que obrís el camp de les activitats cap a un públic més ampli i d'interessos més heterogenis i que alhora facilités la gestió a les biblioteques que tenien programacions estables. També es pretenia impulsar clarament les biblioteques com als espais més idonis per a les activitats de foment de la lectura.

La Taula de Regidors de Cultura va proposar canviar el sistema i que es presentés una oferta més similar a la de l'Oficina de Difusió Artística, amb un catàleg de propostes entre les quals es pogués triar el més interessant per a cada municipi o situació concreta. I així sorgí el programa **Tot l'any lectura**, que es posà en funcionament a principis d'aquest any, després d'un concurs per triar l'empresa de serveis que se'n faria càrrec i preparar el tràmits legals per poder participar-hi.

UNA OFERTA VARIADA I PER A DIFERENTS PÚBLICS

El programa es presenta com un catàleg d'activitats amb un centenar de propostes de tot tipus: conferències, recitals de poesia, narració de contes per a adults o infants, concerts, trobades amb escriptors, clubs de lectura... Cada municipi pot triar un mínim i un màxim d'activitats en funció del nombre d'habitants i d'unes certes tipologies d'activitats: activitat familiar, activitat de sala, tallers, etc. L'oferta del catàleg és per a tot l'any, si bé la programació es fa per trimestres. L'empresa de serveis que gestiona el programa (Taleia) s'o-

LA TAULA DE REGIDORS DE CULTURA VA PROPOSAR QUE ES PRESENTÉS UNA OFERTA AMB UN CATÀLEG DE PROPOSTES ENTRE LES QUALS ES POGUÉS TRIAR EL MÉS INTERESSANT PER A CADA MUNICIPI O SITUACIÓ CONCRETA

Espectacle sobre Dalí, amb David Laín

cupa de preparar l'oferta anual, tancar els calendaris amb les biblioteques i les persones que han de fer l'activitat, preparar la programació de cada trimestre, vetllar perquè tot funcioni correctament... Quant a les despeses, els municipis paguen el 60% i la Diputació el 40% del cost de les activitats, despeses que estan força ajustades tenint en compte la professionalitat dels participants i la qualitat dels espectacles.

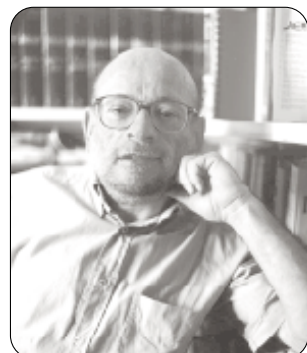
Dins de la variada oferta d'activitats hi ha professionals del camp de la cultura, les ciències, el teatre, la música... També hi ha alguns personatges mediàtics que puntualment van a les biblioteques a presentar la seva obra o a explicar quines són les seves aficions literàries i així autors com Emili Teixidor, Albert Sánchez Piñol, Gemma Lienas o Andreu Martín; músics com Joan Isaac Lídia Pujol o Enric Hernàez; experts en diferents temes com Anna Veiga, Manuel Delgado, Dolors Bramón o José Corredor- Matheos entre d'altres, han passat per algunes de les biblioteques. De tota manera, l'objectiu del programa no és cridar l'atenció amb algun personatge famós, sinó elaborar una proposta coherent i de qualitat que al llarg de l'any presenti una opció cultural diferent que apropi la gent al món dels llibres i la lectura, en les seves múltiples facetes: ficció, coneixements, hobbies, etc.

L'EXPERIÈNCIA D'AQUESTS SIS MESOS

Aquest primer any, que és incomplet perquè a efectes de programació d'activitats es va començar el mes d'abril, ha satisfet totalment les expectatives: participen en el programa 58 municipis, que suposen un total de 73 biblioteques, i s'han dut a terme fins al mes de juliol 155 activitats. Està previst que el darrer trimestre es facin 202 activitats més, la qual cosa en donaria un total de 357 per a tot l'any.

Les activitats que han tingut més demanda són: les conferències, totes les activitats derivades d'efemèrides (Any Dalí, aniversari de Tintín...), els contes per a adults i les activitats adreçades a un públic familiar. S'intenta a més que cada activitat vagi acompanyada d'una exposició bibliogràfica sobre l'autor o el tema tractat, tant si es tracta de la presentació o tertúlia amb un escriptor, com d'una conferència sobre un tema de salut o alimentació.

Un aspecte que cal treballar més és la imatge i la promoció, i així l'any vinent es farà una imatge conjunta de campanya amb alguns materials bàsics (cartells, fulletons...) per tal que les biblioteques que ho desitgin puguin adaptar-los a les seves necessitats.

Jaume Fàbrega parla de cuina mediterrània

Sexe savi, per Antoni Bolinches

AQUEST PRIMER ANY PARTICIPEN EN EL PROGRAMA 58 MUNICIPIS, QUE SUPPOSEN UN TOTAL DE 73 BIBLIOTEQUES, I S'HAN DUT A TERME FINS AL MES DE JULIOL 155 ACTIVITATS

Lúdia Pujol canta «Fragments»

L'OFERTA PER A L'ANY 2005

El catàleg per al proper any (*) està preparat des del juliol, de manera que els responsables municipals ja estan programant les activitats: xerrades sobre temes d'actualitat (l'adopció, el mobbing, les dietes...), noves narracions de contes per a adults (humorístiques, del mar, sobre els pecats capitals...), recitals poètics amb música, tallers diversos (d'astronomia, de bàlsams medicinals, de cocteleria...), activitats per a infants (ombres xineses, titelles...) actuació de cantautors (Enric Hernàez, Lúdia Pujol, Joan Isaac...) i un capítol especial dedicat a les efemèrides de l'any (Jules Verne, Andersen, el Quixot...).

Una proposta innovadora de l'any serà que, amb motiu del 400 aniversari de la publicació del Quixot, la ciutat de Barcelona ha dedicat el 2005 a l'**Any del llibre i la Lectura**. Es farà una activitat de lectura compartida entre diferents municipis de la província, de manera que s'anirà construint un itinerari de lectura que creuarà de nord a sud i d'est a oest tota la província.

Encara és una mica aviat per presentar resultats globals de la campanya, però sí que podem dir que amb aquest programa s'està ajudant a aconseguir que les biblioteques públiques esdevinguin un veritable motor de dinamització cultural als municipis i un punt de referència per a totes aquelles persones que busquen un oci més creatiu i un espai de relació humana càlid i obert a tots. Com deia un antic eslògan d'uns magatzems francesos "sempre passa alguna cosa... a les biblioteques".

Núria Ventura

() El catàleg estarà a disposició dels ajuntaments i les biblioteques a finals del mes de setembre*

CAMPANYA TOT L'ANY LECTURA. OFERTA 2005

ACTIVITATS PER A ADOLESCENTS, JOVES ADULTS, GENT GRAN

ACTIVITATS DE SALA
CONCERTS
CANTAUTOR/A
RECITALS POÈTICS
LECTURES NARRATIVES
CONTES PER A ADULTS
CONFERÈNCIES
CONVERSES AMB AUTORS
CLUBS DE LECTURA
TALLERS
APARADORS

ACTIVITATS FAMILIARS

NARRACIÓ AMB OBJECTES
NARRACIÓ I MÚSICA
TITELLES
OMBRES XINESES

EFEMÈRIDES

EL QUIXOT
JULES VERNE

* POESIA, ESCOLA I BIBLIOTECA: UN MODEL DE COL·LABORACIÓ A OSONA

L'any 2002, amb motiu de l'Any Verdaguer, el Centre de Recursos Pedagògics d'Osona conjuntament amb la Biblioteca Joan Triadú de Vic van presentar un projecte dirigit a les escoles de primària amb la finalitat de fomentar la poesia i més especialment l'obra de Verdaguer. El projecte constava de:

- Les maletes viatgeres de poesia
- Espectacles poètics
- Tallers de poesia

Les **Maletes viatgeres de Poesia** que des de l'any 2002 viatgen d'una escola a l'altra per tota la comarca, estan formades per un conjunt de materials i recursos que tenen per objectiu apropar la poesia als alumnes de primària i, al mateix temps, facilitar als mestres eines útils per a aquesta tasca. A més, també es volia establir una forma de col·laboració amb el Centre de Recursos d'Osona (amb qui es tenen molts interessos en comú), així com donar a conèixer als mestres i als alumnes els recursos que els ofereix la Biblioteca. Hi ha tres tipus de maletes: una destinada al Cicle Inicial, una altra al Cicle Mitjà i la tercera al Cicle Superior. Cada maleta conté:

- Una proposta per a treballar poesia amb els nens.
- Un recull de poemes que exemplifiquen les diferents activitats de la proposta.
- CDs amb poemes cantats o recitats.
- I una vintena de llibres de poesia seleccionats per edats.

Tot aquest material es deixa en préstec a les escoles que ho sol·liciten i va circulant seguint un calendari preestablert a fi que tots els mestres de la comarca en puguin disposar. Pel gran nombre d'escoles de primària de la comarca i de la demanda que en feien, es va optar per duplicar les maletes.

L'ESPECTACLE POÈTIC

Titulat **Poesia viatgera** anava a càrrec de Quimet Pla del "Teatre tot Terreny" i es

va fer a la Biblioteca Joan Triadú de Vic durant el mes d'abril de 2002. Dirigit als alumnes de Primària dels Centres Educatius de Vic, l'espectacle pretenia ser una activitat lúdica i d'entreteniment molt participatiu. Se seleccionaren poesies i cançons amb temes propers a la mainada: l'escola, els animals, la natura, el poble, etc. S'analitzava la cadència sil·làbica, les estructures dels versos, el ritme, l'expressivitat oral. La selecció dels poemes es va fer sobre el material inclòs a les maletes.

Es van fer 10 representacions en les quals van participar 900 nens de totes les escoles de Vic i finalment es va fer una representació per Sant Jordi a la plaça de Vic, oberta a tothom. Fou a partir d'aquesta primera aproximació a la poesia que es plantejà la possibilitat d'elaborar els **Tallers de poesia** per tal d'aprofundir i treballar altres aspectes com són la recitació, com fer una bona lectura, la importància de saber respirar bé a l'hora de llegir en veu alta...

TALLERS DE POESIA

Aquests tallers es van pensar amb els objectius següents:

- Aprendre a llegir pausadament.
- Aprendre a relaxar-se i col·locar la veu de manera que es projecti cap enfora.
- Treballar la respiració per tal de saber dosificar l'aire quan es llegeix o es recita.
- Adonar-se del fet que la musicalitat del poema depèn del to de veu i la manera de transmetre els sentiments utilitzant les paraules interpretades amb el ritme, la dicció i la puntuació adequada.

Els destinataris dels tallers

En els seus inicis van anar dirigits als alumnes de cinquè i sisè de primària, però més endavant es van ampliar als alumnes de primer cicle d'ESO. I així com en un principi van ser les escoles de Vic les que van començar els Tallers de Poesia, en

l'actualitat s'ha fet extensiu a tota la comarca d'Osona.

- El **curs 2002-2003** van ser les escoles de Vic les que hi van participar.
- Al llarg del **curs 2003-2004** a més de Vic hi han participat: Centelles, Prats de Lluçanès, Sant Boi de Lluçanès, Sant Quirze de Besora, Taradell, Tona i Torelló.
- Per al proper **curs 2004-2005**, a més dels municipis citats anteriorment, s'hi afegiran Sant Hipòlit de Voltregà i Sant Pere de Torelló.

Funcionament de l'activitat

Cada taller té una durada d'una hora i mitja i s'ofereix a un grup classe. Es busca que l'activitat sigui dinàmica, participativa i divertida. Per això, a l'hora de buscar les persones que havien de realitzar els Tallers de Poesia es va tenir en compte que, per una banda haguessin treballat en el camp de la interpretació oral i/o teatral i que per l'altra, haguessin treballat en el camp de l'ensenyament i/o docència. Aquestes dues característiques eren i són importants per tal de poder assolir els objectius.

Activitat complementàries als tallers

Les activitats que cada centre ha dut a terme, una vegada finalitzats els tallers, han estat diferents segons les característiques de cada lloc. Aquesta diversitat afavoreix l'enriquiment de les experiències a compartir i també permet involucrar les institucions i els mitjans de comunicació propis de cada poble o municipi. L'objectiu final d'aquestes activitats és motivar els nois i noies a posar en pràctica, des de l'escola, allò que han après en el taller d'interpretació poètica.

Entre les diferents activitats que s'han portat o es portaran a terme, volem destacar: programa en directe a la televisió local TVC, gravació i emissió de petits recitals de poesia a diferents ràdios locals, recitals de poemes als propis centres educatius, actuacions a les biblioteques, treballs entorn de la figura de

Martí i Pol, edició d'un vídeo de poemes amb imatges, etc.

Totes les activitats i els materials elaborats es recolliran en un CD, que es repartirà a totes les escoles i municipis que hi han participat. La caràtula del CD serà escollida entre les dissenyades per els alumnes que han participat en el Tallers d'interpretació poètica.

Valoració

La valoració dels Tallers de Poesia és molt positiva, tant per part dels alumnes i mestres que hi han participat, com per part dels organitzadors: Biblioteques públiques i el Centre de Recursos Pedagògics d'Osona i l'Extensió a Perafita. Tots els centres educatius han demanat la continuïtat dels Tallers de Poesia per al curs 2004-2005, ja que valoren molt l'aportació que aquests tallers han representat, en el camp interpretatiu de la poesia i del text escrit en general. L'interès i la bona acollida també s'han fet palesos en la diversitat de propostes que s'han portat a terme com a resultat final del taller.

Per altra banda, també s'ha posat sobre la taula la possibilitat de passar dues sessions per a cada grup, en lloc d'una sessió com s'ha fet fins ara. Un altre indicador és el fet que cada curs ha anat augmentant el nombre d'escoles que s'han adherit al projecte i a aquestes alçades podem parlar d'un projecte global portat a terme a Osona.

Finalment dir que, amb la coordinació dels diferents serveis implicats, hem rendibilitzat recursos i hem compartit experiències treballant per un mateix objectiu: l'apropament de la poesia als nois i noies de la nostra comarca.

Si voleu més informació:
<http://www.xtec.es/crp-osona>

Concepció Espadamala, directora i
Montse Fàbregas, bibliotecària.
Biblioteca Joan Triadú de Vic.

* EL PROJECTE PARES I FILLS: NASCUTS PER LLEGIR, AL MUNICIPI D'ABRERA

La Biblioteca d'Abrera ha preparat el projecte Pares i fills: nascuts per llegir que pretén fomentar la lectura dins la família com un element més dintre de la salut integral de l'infant (igual que aprendre a menjar correctament o a relacionar-se), des del mateix moment del seu naixement. La lectura s'ha de fomentar molt abans de saber llegir: saber escoltar una narració ben explicada, sentir-se estimat amb el conte que cada nit llegeix el pare o la mare, esperar aquest moment durant tot el dia, deixar-se endur per la música de les paraules i aprendre que la fantasia resideix al nostre interior, són objectius més assumibles quan l'infant és molt petit i comença a aprendre a viure. Encara que l'infant ni tan sols entengui què li estem dient, almenys sí que li podem transmetre que l'estimem i que, dins d'allò que més tard sabrà que és un llibre, s'amaguen històries meravelloses que fan sentir unida tota la família.

PER QUÈ EL NOM PARES I FILLS: NASCUTS PER LLEGIR?

Hem triat aquest nom perquè **Pares i fills** fa referència a la lectura infantil com un fet compartit en família, ja que és a la família on millor es pot fomentar. Hem triat **nascuts per llegir** perquè és el nom que el Col·legi Oficial de Bibliotecaris i Documentalistes de Catalunya va escollir quan es va començar a treballar en el projecte, basant-se en l'experiència duta a terme a les biblioteques italianes (*Nati per leggere*), i que fa referència a la lectura des del mateix moment en què neix una criatura, especialment la lectura en veu alta.

ANTECEDENTS D'AQUEST PROJECTE

Nascuts per llegir ha estat promogut pel COBDC, la Societat Catalana de Pediatria, el Consell Català del Llibre per a Infants i Joves i l'Associació Catalana d'Infermeria Pediàtrica. NPL es posa en marxa en forma de projecte pilot durant l'any 2004, i diferents institucions ja estan compromeses i implicades en la seva preparació. Abrera és el primer municipi on es du a terme aquest projecte.

La població d'Abrera és jove, amb molts infants petits. Els pares acostumen a estar molt motivats i solen ser molt receptius amb tot allò que pot resultar beneficiós per als seus fills. Per tant, vam pensar que era un bon moment per començar a treballar en el foment de la lectura dins d'aquestes famílies, especialment abans que els infants aprenguessin a llegir.

La participació de pares i avis

Ensenyar els llibres d'imatges

LA POBLACIÓ D'ABRERA ÉS JOVE, AMB MOLTS INFANTS PETITS. ELS PARES ACOSTUMEN A ESTAR MOLT MOTIVATS I SOLEN SER MOLT RECEPTIUS AMB TOT ALLÒ QUE POT RESULTAR BENEFICIÓS PER ALS SEUS FILLS.

L'Escola de Pares i Mares és un projecte que neix l'any 1991. Actualment en formen part les regidories de Sanitat, Ensenyament, Serveis Socials i Cultura, i hi col·laboren les escoles de Primària, l'IES, les AMPA respectives, l'Escola Bressol Municipal i la Biblioteca Josep Roca i Bros, el Casal d'Avis, el Taller de Llengua, el Centre Obert i l'Ambulatori.

El projecte de l'Escola de Pares i Mares d'Abrera s'inscriu dintre del programa d'Educació per a la Salut de l'Ajuntament d'Abrera, i pretén ser un espai obert, actiu i participatiu per als pares, que possibiliti el diàleg i la reflexió.

L'Escola de Pares i Mares d'Abrera i el Projecte "Pares i fills: nascuts per llegir"

Aquest projecte s'ha pogut iniciar gràcies al treball conjunt entre l'Escola de Pares i Mares del Departament de Salut de l'Ajuntament, la psicòloga municipal i la mateixa biblioteca, que hem anat programant activitats i altres iniciatives al llarg de tot el curs escolar. Té com a objectiu ajudar les famílies perquè puguin orientar els seus fills i filles en el pensament crític, desenvolupar la seva autonomia i responsabilitat personal, i no caure en actituds consumistes, violentes o insolidàries. Cal afegir que ja es realitzaven col·laboracions des de fa dos anys, cosa que ha facilitat la posada en marxa de NPL a nivell local.

La biblioteca participa activament en la definició de les activitats anuals de l'Escola de Pares i Mares. De fet, dins el díptic informatiu de l'entitat, disposem d'un espai diferenciat des d'on és molt més fàcil donar a conèixer els serveis i iniciatives que oferim a les famílies. Les principals experiències que hem realitzat des del curs 2002- 2003 han estat: tallers de foment de la lectura per a pares i mares i, com a novetat del 2004, també per a avis i àvies; hores del conte per a bebès (d'1 a 4 anys), a més de les habituals per a infants més grans; per últim, la creació de la secció Biblioteca de pares i mares amb informació i recursos documentals. Un segon avantatge de treballar amb l'Escola de Pares i Mares és que, d'aquesta manera, hem pogut conèixer la feina realitzada pels departaments d'Ensenyament, Salut i Serveis Socials de l'Ajuntament, cosa que sens dubte ha resultat molt enriquidora per a tothom.

LA BIBLIOTECA I EL CAP

Cal destacar que **Pares i fills: nascuts per llegir** es basa en una estreta col·laboració entre la Biblioteca i el CAP d'Abrera: pretenem motivar els pares i mares des del mateix centre de salut. El pediatra i la llevadora són uns professionals que treballen al costat de les famílies, de les que vénen i de les que no vénen a la biblioteca. Pràcticament totes les famílies del municipi passen pel CAP abans i després del naixement de l'infant. Per últim, l'opinió dels professionals mèdics és molt valorada, de manera que si el pediatra informa des del consultori dels beneficis que la lectura aporta als infants, segurament molts pares començaran a plantejar-se la possibilitat d'incloure els llibres i la lectura dins la vida familiar.

PRINCIPALS ACTUACIONS

1. Calia que la biblioteca sortís de dins del seu espai i fer-nos presents al CAP local. Hi hem creat un **racó de contes infantils a la sala d'espera de pediatria**. També inclou informació de la biblioteca, dels seus serveis, iniciatives i activitats, així com de l'Escola de Pares i Mares.

2. **Regalarem un conte infantil a tots els infants nascuts a Abrera a partir de l'any 2004**, amb l'objectiu simbòlic d'iniciar la seva primera biblioteca. Aquest lot de materials inclou informació de la biblioteca, de l'Escola de Pares i Mares i altres recursos. Els lots es poden recollir a la biblioteca, juntament amb el carnet de préstec del pare/mare (si encara no el té) i el carnet de préstec que també es farà al nadó. Comptem amb l'ajut dels professionals sanitaris per coordinar les persones i informar-los d'aquesta iniciativa.

3. És imprescindible "fidelitzar" aquestes famílies que potser vénen per primera vegada a la biblioteca, o que tot just ara comencen a gaudir dels beneficis de la lectura en família. Així, a **partir del 2005 tenim previst regalar un segon lot** als infants nascuts el 2004 (juntament amb una carta de felicitació del seu 1r aniversari), i els infants nascuts el 2005 rebran el seu primer lot.

4. Estem fent **visites periòdiques al pediatra i a les llevadores** per conèixer la seva opinió, així com la que ells hagin pogut copsar dels pares i mares.

5. També tenim previst millorar la dotació documental de la secció **Biblioteca de Pares i Mares de la biblioteca**, amb el suport del Servei de Biblioteques de la Diputació.

6. **Pressupost.** Cal dir que aquest primer lot de llibres de regal a tots els infants nascuts s'ha adquirit amb diners de l'Escola de Pares i Mares, i es preveu que a partir del 2005 la despesa sigui compartida entre ells i la biblioteca, tal i com ho fem amb els tallers i altres activitats. L'adquisició de materials per a la Biblioteca de Pares i Mares es fa amb pressupost municipal i especialment amb el suport del Servei de Biblioteques de la Diputació.

INSTITUCIONS INVOLUCRADES

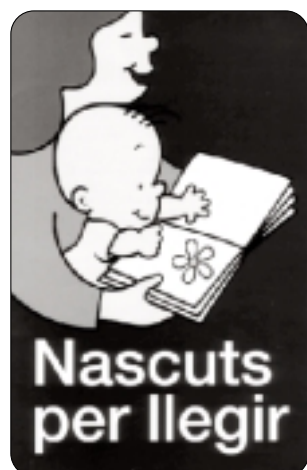
Els departaments de Salut i de Cultura de l'Ajuntament d'Abrera participen activament en el projecte. Comptem amb la col·laboració de les escoles bressol del municipi i cal destacar, també, la col·laboració dels treballadors del CAP. No oblidem tampoc que la posada en marxa d'aquest projecte pilot és possible gràcies a l'esforç previ fet per la Comissió Nascuts per Llegir i el mateix COBDC, gràcies als quals s'han pogut establir uns objectius comuns (a més d'altres recursos i eines de treball) que sens dubte facilitaran la feina a totes les biblioteques que, com la nostra, tinguin interès a desenvolupar el seu propi projecte.

Esperem que aquesta iniciativa pilot, que s'inicia gràcies a l'esforç de moltes persones, sigui profitosa per a les famílies i per als futurs lectors d'Abrera, i que properament altres municipis s'afegeixin a aquest programa.

Núria Ojalvo Leonat

Biblioteca Josep Roca i Bros, Abrera.

Ojalvoln@diba.es

Tríptic de la campanya

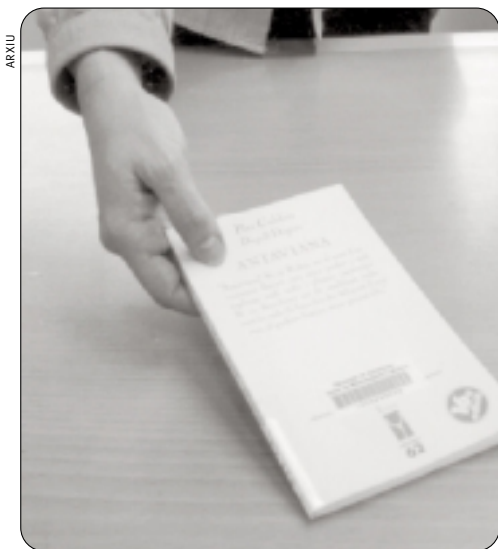
Institucions involucrades

Els departaments de Salut i de Cultura de l'Ajuntament d'Abrera participen activament en el projecte.

Comptem amb la col·laboració de les escoles bressol de municipi i cal destacar, també, la col·laboració dels treballadors del CAP. No oblidem tampoc que la posada en marxa d'aquest projecte pilot és possible gràcies a l'esforç previ fet per la Comissió Nascuts per Llegir i el mateix COBDC, gràcies als quals s'han pogut establir uns objectius comuns (a més d'altres recursos i eines de treball) que sens dubte facilitaran la feina a totes les biblioteques que, com la nostra, tinguin interès a desenvolupar el seu propi projecte.

EL CONFLICTE DEL PAGAMENT PER AL PRÉSTEC DE LLIBRES

En els darreres mesos ha saltat als mitjans de comunicació la polèmica sobre la possibilitat de pagar un cànon per cada préstec que es faci a les biblioteques públiques per tal de compensar els autors pel fet que les biblioteques fan la distribució (préstec) dels llibres. Resulta que la Directiva 92/100/CEE de

Préstec gratuït

la Comissió Europea estableix el pagament per al préstec públic de llibres, però també atorga la potestat als governs de cada país d'eximir determinats establiments de la remuneració d'aquesta taxa (cosa que havia fet fins ara el Govern Espanyol). CEDRO, la societat que defensa els drets dels autors, és un dels principals organismes que està lluitant perquè s'estableixi aquest cànon, que representaria sens dubte una important càrrega econòmica per a les biblioteques públiques, moltes de les quals- especialment si ho mirem en el context del conjunt de les autonomies espanyoles- encara no han arribat ni de lluny als mínims de llibres, espais i tecnologies que les normatives internacionals recomanen per a les biblioteques públiques.

Veient la situació que s'apropava, els bibliotecaris d'arreu d'Espanya i les associacions de bibliotecaris van firmar

manifestos i cartes dirigides a l'opinió pública i als governants, demanant que es continués amb l'actual excepció cara a les biblioteques públiques. També diversos escriptors, com José Saramago, Manuel Rivas, Elvira Lindo o Fernando Savater, fins a 400, han signat el Manifest dels autors en defensa del préstec a les biblioteques.

El problema de fons és que les biblioteques espanyoles continuen a uns nivells molt baixos d'inversió pública i possiblement els diners per pagar aquest cànon anirien en detriment d'aquests pressupostos, de per si ja prou escassos. Comparar-nos amb el que passa a les biblioteques nòrdiques, que sí que paguen aquesta taxa, no deixa de ser una frivolitat, perquè a Espanya les xifres de préstec per habitant són ridícules (0,71 llibres per habitant a l'any) si ho comparem amb Dinamarca (14,26 préstecs per habitant), Finlàndia (19,49) o Suècia (9,1).

Les biblioteques públiques són la millor eina de promoció de la lectura: apropen els llibres fins als poblets més remots, faciliten la lectura a persones de totes les edats i condicions socials, posen a l'abast dels usuaris obres que potser a les llibreries o grans superfícies, que es mouen més per interessos comercials, no hi tindrien lloc, i a més fan una tasca de conservació i difusió que també té un cost afegit. Els autors no han de veure les biblioteques com uns competidors, sinó com a promotors dels seus llibres i de la lectura en general, i així ho demostra l'experiència de les biblioteques públiques catalanes que, en crear nous lectors, han fet augmentar considerablement el nombre de vendes a les llibreries.

Què passaria si els cobréssim per cada guia de lectura que fan les biblioteques recomanant llibres concrets, o per penjar els seus títols en catàlegs a internet o per conservar en una prestatgeria d'una biblioteca, durant una pila d'anys, un llibre que possiblement està descatalogat i

el qual l'editor ja n'ha eliminat tots els exemplars que guardava al magatzem? Evidentment es tracta d'un absurd, com absurd és voler castigar les biblioteques públiques amb aquest pagament, que l'únic que farà és afeblir més el raquític panorama bibliotecari espanyol.

MILLORES ALS BIBLIOSUSOS DE LA XARXA

Als 9 bibliobusos que donen servei als municipis rurals de poblacions de menys de 3000 habitants se'ls han millorat les línies de connexió. Fins l'any passat la connexió es feia per línia telefònica comutada, però es treballava molt lentament, tant per consultar el catàleg com per internet i s'optà per posar XDSL a tots els pobles i així s'ha millorat notablement la qualitat del servei. A més aquesta línia la paga la Diputació, la qual cosa també ha estat molt ben rebuda per part dels municipis.

D'altra banda s'ha procedit també a millorar els interiors dels dos bibliobusos més antics: el Pedraforca (zona de Berga) i el Guillerics (zona de Vic). En ser els primers vehicles que es posaren en funcionament, la seva distribució interna era una mica diferent de la dels darrers bibliobusos construïts i això perjudicava el servei (els Cds no eren de lliure accés, per ex.). Finalment s'ha procedit a reestructurar l'espai interior i a fer millores d'acondicionament.

CAMPANYA: JA SOM UN MILIÓ DE SOCIS

El passat mes d'abril començà una campanya de difusió de les biblioteques que, amb l'eslògan **Ja som un milió de socis**, pretenia donar a conèixer als ciutadans que s'havia superat el milió d'usuaris amb carnet (socis segons la terminologia de carrer), la qual cosa fa que siguem l'entitat que té més afiliats a tota la província de Barcelona. Es van editar unes banderoles amb l'eslògan, uns adhesius i unes llibretes de notes per regalar als usuaris. També es va fer una campanya a revistes i diaris on s'insertà un anunci en el mateix sentit.

DUES EXPOSICIONS SOBRE LA HISTÒRIA DE LES BIBLIOTEQUES

La primera exposició, inaugurada el mes d'abril a la Biblioteca Fort Pienc de Barcelona, titulada **Biblioteques Populars en la Pau i en la Guerra**, tracta bàsicament de l'època de la Segona República, la Guerra Civil i la postguerra. En l'exposició s'aprecia l'esforç de polítics, bibliotecàries i de la societat en general per dotar els pobles de Catalunya d'un sistema modern de biblioteques, que va seguir funcionant fins i tot en els moments més durs de la Guerra Civil (Servei de Biblioteques del Front, el Bibliobús del Front...).

Exposició Biblioteques Populars en la Pau i en la Guerra

La segona exposició **La Xarxa de Biblioteques 1915-2004: una història que mira al futur**, inaugurada el 25 d'abril a l'edifici de Can Serra, seu de la Diputació, fa un recorregut per la història de la Xarxa de Biblioteques, on es veu el paper que ha exercit la Diputació de Barcelona al llarg dels anys: durant les dictadures del segle passat assumint una labor de suplència i ara cooperant amb els ajuntaments per impulsar unes biblioteques que responguin a les necessitats informatives i de lectura de la societat actual.

Actualment les dues exposicions estan itinerant per diverses biblioteques que les han sol·licitades.

